
Chodakowka, , st. 3, gm. Kańczuga, woj. podkarpackie, AZP 104-79/163

Informator Archeologiczny : badania 33, 130-131

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

CHOCICZA WIELKA, st. 4/A2-304, gm. Września, woj. wielkopolskie, AZP 54-33

- osada wczesnośredniowieczna (faza B-D)

Badania prowadził mgr Bartłomiej Rogalski (Ośrodek Naukowo-Konserwatorski PKZ Poznań), finansowała Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad. Pierwszy sezon badań. Przebadano 77 arów.

Stanowisko zlokalizowane na trasie planowanej autostrady A2 w trakcie badań powierzchniowych, co pozwoliło wytypować je do badań wykopaliskowych. Osada położona jest na zachodnim stoku wyniesienia opadającego ku niewielkiemu ciekowi. Zlokalizowano 80 obiektów archeologicznych, z czego 34 przypada na wczesne średniowiecze, 1 to obiekt kultury amfor kulistych. Pozostałe obiekty, znajdujące się w części stanowiska zniszczonej przez wcześniejsze wydobywanie torfu, nie mają ustalonej chronologii ze względu na brak materiału w ich wypełniskach. W tej partii badanego obszaru wykonano sondáže z powodu niejasnej sytuacji stratygraficznej. Spośród odkrytych obiektów najciekawsze są pozostałości budynków mieszkalnych, których odsłonięto 13. Mają one od 2,4 do 6,5 m średnicy i do 0,5 m głębokości. Trzy największe miały wokół ślady po słupach. Spośród nich uwagę zwrócił obiekt nr 45, w rzucie płaskim idealnie kołisty (średnica 3 m, miąższość 0,3 m), którego wypełnisko stanowił czysty, wapienny margiel. Ceramika znaleziona w obiektach pozwala datować je na fazy B-C wczesnego średniowiecza. Duże rozmiary fragmentów umożliwiły na miejscu zrekonstruowanie formy naczyń. Wyróżniono pozostałości naczyń obtoczonych przykrawędnie, górą do połowy i całkowicie, ze śladami obmazywania, zdobione dookoła skośnymi pasmami żłobków oraz motywem dookólnych linii falistych. Wśród form naczyń wyróżniono naczynia o archaicznej, jajowatej linii brzośca oraz dwustożkowate o zagiętym wylewie. Trzy fragmenty den posiadały ślady po osi koła garncarskiego. Znaleziono także fragment przedmiotu glinianego będącego prawdopodobnie zabawką dziecięcą. Wszystkie fragmenty ceramiki były grubościennie i miały grubą domieszkę, charakteryzowała je ponadto zła jakość wypału powodująca kruchość ceramiki. Rozplanowanie osady wskazuje, iż była to osada typu okolicowego. Osada w Chociczy Wielkiej leży w niewielkiej odległości od współczesnego jej grodziska w Gieczu z romańskim *pallatium* książęcym.

Planuje się kontynuowanie badań.

CHODAKÓWKA, st. 3, gm. Kańczuga, woj. podkarpackie, AZP 104-79/163

- osada neolityczna
- osada wczesnośredniowieczna

Badania prowadził dr Wojciech Blajer (autor sprawozdania, Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu, Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego). Finansowane przez urząd Podkarpackiego WKZ i Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko leży w obrębie Pogórza Dynowskiego na wysokości około 360-370 m n.p.m., na stoku nachylonym na południe, około 1 km na zachód od wczesnośredniowiecznego grodziska „Zamczy-sko” (Chodakówka, st. 1). Zostało odkryte podczas badań AZP wiosną 1999 roku. Na powierzchni pola ornego stwierdzono 2 strefy ciemnej ziemi o długości kilku metrów, a w nich liczne ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej. Pojedyncze występowały również na powierzchni niespełna 1 ha.

Badania miały charakter ratowniczy i rozpoznawczy. Rozpoczęto je od wytyczenia wykopu o wymiarach 10 x 5 m, o przebiegu północ-południe, obejmującego oba zaciemnienia. Wykop poszerzono na północny wschód i południowy zachód. Łącznie pracami objęto obszar 75 m².

Podczas badań stosowano mechaniczne warstwy o miąższości 20 cm lub 10 cm. Eksploracja była utrudniona ze względu na dużą zwięzłość i twardość gliniasto-lessowego podglebia i liczne ślady nor zwierzęcych. Na głębokości 40 cm wytyczono przekroje profilowe w celu rozpoznania odsłoniętych obiektów.

Odkryto i całkowicie lub częściowo przebadano 5 obiektów. Obiekt nr 1 można było interpretować jako ziemiankę o szerokości około 4 m, długości (z południowego zachodu na północny wschód) ponad 4 m i głębokości około 1 m. W narożniku wschodnim wystąpiło palenisko z piaskowców rzecznych. Z wypełniska zebrano liczne ułamki ceramiki, kości zwierzęce i żelazne żuźle. Obiekt nr 2 to palenisko z kamieni i gliny, o średnicy około 1 m, prawdopodobnie związane z obiektem nr 1. Obiekt nr 3 okazał się wannowatą jamą o długości około 5 m (z południowego zachodu na północny wschód), szerokości około 2,5 m i głębokości do 0,8 m. Zawierała bogaty materiał ceramiczny i kości zwierzęce. Obiekty nr 1-3 należy łączyć z wczesnym średniowieczem. Obiekt nr 4 miał jaśniejsze wypełnisko, nieregularny owalny kształt (wydłużony z północy na południe) i wymiary około 3,5 x 1,5 m. Zawierał nieliczne ułamki ceramiki (zapewne kultury lendzielskiej) i fragment siekierki z margla krzemionkowego. Obiekt nr 5 to małe skupisko polepy.

W sezonie 1999 r. nie udało się zakończyć eksploracji środkowej i północno-zachodniej części obiektu nr 1. Odsłonięte partie zostały na głębokości 40 cm zabezpieczone folią i zasypane.

W sumie pozyskano około 2000 ułamków ceramiki, w tym ponad 200 fragmentów brzegów naczyń wczesnośredniowiecznych z X w. i I. połowy XI w., polepę, żuźle żelazne (i prawdopodobnie szklane) oraz kości zwierzęce.

Materiały i dokumentacja są przechowywane w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Roczniku Przemyskim” i „Materiałach i Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego”.

Badania będą kontynuowane.

Daniszew, st. 21, gm. *loco*, woj. wielkopolskie, AZP 58-44/90 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

DĄBROWA GÓRNICZA – ŁOSIEŃ, st. 2, gm. Dąbrowa Górnicza, woj. śląskie, AZP 96-50/2

- osada wczesnośredniowieczna (XI-XII w.)
- osada nowożytna

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w lipcu przez dr. Dariusza Rozmusa (autor sprawozdania). Finansowane przez Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 2 arów.

Badania wykopaliskowe miały charakter ratowniczy i prowadzone były w miejscu planowanego przez właściciela działki ciągu stawów rybnych. Znaczną część działki, na której znajduje się stanowisko, stanowi ogród kwiatowo-warzywny oraz sad. W części południowej znajdują się dwa założone przez właściciela działki stawy rybne.

W roku 1999 odsłonięto pozostałości wczesnośredniowiecznego „sztosu”, czyli pieca do wytopu srebra i ołowiu (ob. 1/99). Obiekt ten był w formie owalnej jamy o wymiarach około 200 x 230 cm i intensywnie ciemnym zabarwieniu. W części wschodniej oraz części południowej znajdowały się dwie jamy posłupowe. W jamie usytuowanej w części południowej odkryto skupisko dużych kamieni krzemionkowych. W trakcie eksploracji wyodrębniono w obiekcie jego centralną część o wymiarach 110 x 210 cm w postaci skupiska żuźli (około 30 kg) i polepy, którym towarzyszyły duże fragmenty ceramiki oraz dysze *in situ*. „Sztos” miał wysokość od 60 do 80 cm. Od strony zachodniej znajdowała się jama przypiecowa (ob. 16/99), którą w sezonie 1999 wyeksplorowano tylko częściowo. Jama ta była zagłębiona w stosunku do spągu pieca na gł. 70 cm. W trakcie eksploracji pieca uzyskano około 800 fragmentów ceramiki, w tym ponad 150 fragmentów tygli i dysz. Dwie dysze zachowały się w dobrym stanie. Gdy porównamy je z podobnymi odnalezionymi w Drohiczynie o długości 12-13